

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

ab Hierusalem per circuitum usque ad Illyricum omnia replevit Evangelio Christi, Rom. 15. v. 19. qui enim operatus est Petro in Apostolatam circumcissionis, operatus est etiam Paulo inter gentes, Gal. 2. v. 8. & hoc ipso ostendit, quod non tantum sit Deus Judæorum, sed etiam Deus Ethnicorum, Rom. 3. v. 29.

Laudate igitur Dominum hodie in die Pauli omnes gentes, laudate eum omnes populi, quoniam confirmata est super nos misericordia ejus, & veritas Domini manet in æternum. Halleluja, Ps. 117. v. 1. 2.

Nos sine ulteriori præloquio Evangelium prælectum ad manus sumemus, quod duabus partibus absolvitur, ut sunt

I. Petri impudentia.

II. Christi benevolentia.

J. J.

EXEGETIS.

Obstupuit sine dubio tota Regia Belsazeris, generosum & sublimem in Daniele Propheta animum divitias & honores à Rege oblatos, qualia erant: torquem aureum gestare, purpurâ vestiri, tertium in regno esse, heroicâ quadam constantia repudiasse, his verbis: munera tua sint tibi, & dona domus tuæ da alteri, Dan. 5. v. 16. 17.

Longè aliter Petrus affectus est, qui nihil frustra facere sibi firmiter proposuit, & sine dubio præmia Danieli oblata duabus manibus apprehendisset. Hinc Domine, inquit, in prælecta pericope, nos omnia reliquimus, & secuti sumus te, quid erit nobis? Quibus verbis impudentiam suam prodibitariam:

I. Meriti exaggeratione. Namecce, inquit, hoc est, probè considera, omnia reliquimus & secuti sumus te. Hâc quaestione suppedirat nobis

1. *Materiam imitandi*, ne cor terrenis apponamus, Pl. 62. v. 11. aut iisdem illaqueemur, 1. Tim. 6. v. 9. Sed prompti simus propter Deum & nomen ejus cum Petro omnia relinquere, qui enim aurum diligit, non justificabitur, &c. Sir. 31. v. 5. seqq. Aristippus Philosophus aurum suum in mare projiciebat, & cum prohiberetur ab amicis, latius est, inquit, ut hæc ab Aristippo, quam ut Aristippus ab his mergatur.

Eandem promptitudinem Scriptura in Abrahamo deprædicat, Genes. 12. vers. 4. Ebr. 11. v. 8. Julitta matrona nobilis, cum bonorum confiscatione ab Evangelii veritate hostes ipsam tentarent revocare, animosè respondebat: valeat vita, pereat pecunia, famula Christi sum. Sequamur hæc exempla, dilecti, & tempore persecutionis rapinam bonorum nostrorum cum gaudio suscipiamus, cognoscentes, quod meliorem & manentem mansionem in cælo habeamus, Ebr. 10. v. 34.

2. *Materiam execrandi*. Duo enim hîc vitia in Petro concurrunt, quæ maximè fugienda sunt:

1. *Superbia in verbis vel dictis*, quibus Christo odiosè exprobrat desertionem bonorum, quam ipsius gratiâ susceperat; Hanc inurbanitatem Christianus quilibet cavere debet. Pudeat te, inquit Siracides, beneficium exprobrare amico, cap. 42. vers. 28. quid enim exprobrabis, quod ipsi debes? Rom. 13. v. 8. Hinc pulchrè Seneca: Hæc beneficii inter duos lex est, alter statim debet oblivisci dati, alter verò nunquam accepti. Qui dedit beneficium taceat, narret qui acceperit, quod & Christus requirit, quando in eleemosynarum erogatione non vult scire sinistram, quod facit dextra, Matth. 6. v. 3.

T t

2. Fidu-

2. *Fiducia in factis.* Quia enim ad vocationem Christi omnia reliquit, jam supra modum illud exaggerat, & in opere fiduciam collocat. Sed perperam. Nam si omnia feceritis, quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus, Luc. 17. v. 10. vera charitas non est mercenaria, inquit Bernhardus. Compensat quidem Deus pietatem ex gratia, ut patet ex testimoniis Scripturæ, Pl. 19. vers. 12. 34. vers. 10. 61. v. 6. Matth. 10. v. ult. Sed illa compensatio non ut meritum acceptanda, multo minus postulanda est, quia ex mera gratia datur, ut docet parabola Matth. 20. v. 1. seqq.

II. *Præmii postulatione.* Nam quid erit nobis, inquit, hoc est, ut Hieronym. explicat, quid præmii reportabimus? Vide te dilecti, quanti Petrus æstimet rete & naviculam suam, quales adhuc multos invenias, qui ea quæ propter Evangelii veritatem vel deserunt vel sufferunt, non satis de prædicare possunt, & cælum propterea sibi jure deberi confidunt. Sed toto cælo errant, ut patet ex Matth. 20. v. 13. Rom. 11. v. 6.

Pontificii ex hoc loco astruere satagunt

1. *Monachatum.* Sed frustra! Apostoli non sponte suâ hoc vitæ genus elegerunt, sed speciatim ad hoc ipsum à Domino vocati sunt, & propter nomen Christi, vel propter Evangelium in toto mundo per ministerium suum de prædicandum, bona sua reliquerunt. Quid hoc ad Monachos? qui sponte suâ ex opinione meriti ad statum perfectiorem obtinendum in cœnobio se conferunt, ubi lautissimè vivunt, & elemosynas pauperum in delitiis abliguriunt, viventes de tritico, & bibentes uxoris sanguinem meracissimum. Parum est: Impinguntur & dilatantur adipe frumenti, ut

Bernhardus de hoc vitæ genere loquitur. Nullum usquam in S. literis habemus præceptum, quod exemplo Apostolorum hac in partem conformare & paupertatem vere debeamus. Christus habuit loculos & pecuniam, Joh. 13. v. 29. conf. Joh. 4. v. 8. & 6. v. 7. Apostoli *ta idia* Joh. 16. v. 32. nullibi leguntur mendicasse, sed laborarunt potius, & alios ad laborem hortati sunt Act. 20. v. 34. Joh. 21. v. 3. seqq. 1. Tim. 5. v. 13. 2. Thess. 3. v. 12. nam satius est mori quam mendicare, Sir. 40. v. 29.

2. *Calibatam.* Quia enim Petrus ait: Reliquimus omnia, uxores etiam post Apostolatam susceptam reliquisse, & officio conjugali Apostolos renunciasse, Bellarmin. inferre non dubitat, præsertim cum Christus in responsione sua explicet quasi quid per relinquere omnia intelligendum sit, nimirum pater, mater, uxor, liberi &c. v. 29. sed ex præcedenti disputatione cum adolescente divite palam fit, quod non de uxori- bus, sed de bonis & possessionibus duntaxat relinquendis hic agatur. Quod autem Christus uxorum etiam meminit, de coacta non voluntaria desertione intelligendum est, quando tempore persecutionis uxor marito à latere quasi divellitur & ad mortem raptatur, ibi cum Petro prompti & patientes esse debemus, qui uxorem suam, cum ad martyrium educeretur ita adhortatus est ad constantiam: Memineris o mea Domini, tales sunt beatorum nuptiæ, &c. Item quando uxor deficit à fide, & cum uxore Loti respicit, Luc. 17. v. 32. adeoque virum etiam blanditiis suis tentat, ut fidem abneget, quod Evæ praxis demonstrat, Gen. 3. v. 6. noli parere, sed desere potius uxorem, ne salutis naufragium patiaris, 1. Tim. 3. v. 19. Hæc est vera Christi sententia, aliàs

vin-

vinculum conjugii tam firmum est, ut non nisi morte solvatur, Matth. 19. v. 6. nec ullum dari potest exemplum, quod Apostolorum aliquis uxorem suam reliquerit, sed potius circumdlexerunt illas, 1. Cor. 9. v. 5. imò Paulus requirit ab Episcopo, ut sit unius uxoris vir, qui domus suæ & liberis benè præsit, 1. Tim. 3. v. 2. 4. melius enim est nubere quam uri, 1. Cor. 7. v. 9.

De Secundo.

Restat pars altera de benevolentia Christi, quam declarat

I. *Placidâ responsione.* Meritus quidem erat Petrus & Apostoli non levem correctionem, nihilominus Christus amicè respondet, non enim clamabit, neque exaltabit, neque in platea faciet audire vocem suam, calamum quassatum non conteret, neque linum fumigans extinguet, Esa. 42. v. 2. 3.

Parem lenitatem & mansuetudinem exhibere debemus proximo nostro, quando lapsu aliquo præoccupatus est, juxta admonitionem Pauli, Gal. 6. v. 1. in primis Ecclesiarum ministri, ne debacchentur in auditores suos, quando per infirmitatem humanam fines pietatis & honestatis transgressi sunt, sed mansueti sint ad omnes, 2. Tim. 2. v. 24. & ut filios moneant, 1. Cor. 4. v. 14. cum omni patientia & doctrina, 2. Tim. 4. v. 2. si quando det ipsis Deus pœnitentiam ad cognoscendam veritatem, ut respiciant à Diaboli laqueis, à quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem, 2. Tim. 2. v. 25. 26. Si verò lenitate nihil efficitur, cornua Moïsi imponenda, & qui peccant publicè coram omnibus redarguendi sunt, 1. Tim. 5. v. 20. qui hæc in parte tacent, canes muti appellantur, Esa. 56. v. 10. & gravissimam Deo o-

lim reddituri sunt rationem, Ezech. 3. vers. 18. 19.

II. *Premii promissione,* quæ est

1. *Jurata.* Nam amen dico vobis, inquit, idque in majorem rei assertæ certitudinem, ut de eo, quod dicturus erat, nil quicquam dubitarent. Epicuræi præmium illud in dubium vocant, dicentes: vanum est servire Deo, & quid emolumentum ex ea re percipimus, quod cultum ejus exercemus, & quod pullati incedimus coram Domino exercituum. Ergò nunc beatos dicimus contemptores, &c. sed locuti sunt timentes Dominum unusquisque cum proximo suo, & attendit Dominus, & audivit, & scriptus est liber monumenti coram eo timentibus Dominum, & cogitantibus nomen ejus. Et erunt mihi, ait Dominus exercituum, in die quam ego facio, in peculium, & parcam eis, sicut parci vir filio suo servienti sibi. Tunc apparebit, quid sit inter justum & impium, & inter servientem Deo, & non servientem ei, Mal. 3. v. 14. seqq. ò beatos igitur, quorum causâ Deus jurat! ò infelices, qui nec Deo juranti credere volunt, inquit Tertullianus. Sufficeret nuda promissio, est enim Deus qui non mentitur, Tit. 1. v. 2. sed abundantius ostendere volens hæredibus promissionis immobilitatem consilii sui, interposuit jusjurandum, ut fortissimum solatium habeamus, Ebr. 6. v. 17. 18.

Attendamus igitur, ne divinam promissorum bonorum remunerationem in dubiū vocemus, sed pergamus in cursu pietatis ad præfixam metam, ut bravium vitæ æternæ consequamur, Phil. 3. v. 14. 1. Cor. 9. v. 24.

2. *Conditionata.* Nam his tantum præmiū illud promittitur, qui Christū sequuntur, veriq; & genuini ejus sunt discipuli. Errat igitur Zvinglius, quando saniores Eth-